

JARDUEREN EGITARAUA

2022

- 0** SARRERA
- 1** IKERLANAK
- 2** ZABALKUNDEA ETA ARGITALPENAK
- 3** BEKADUNAK ETA PRAKTIKALDIKO IKASLEAK
- 4** *HERMES*, PENTSAMENDU ETA HISTORIA ALDIZKARIA
- 5** GOGOETA ETA EZTABAIDA MINTZAGUNEA
- 6** EUSKARA
- 7** GAZTERIA
- 8** EUSKAL ABERTZALETASUNAREN AGIRITEGIA
- 9** EUSKAL ABERTZALETASUNAREN MUSEOA
- 10** SABINO ARANA SARIEN EKITALDIA
- 11** BESTE ERAKUNDE BATZUEKIKO HARREMANAK
- 12** KOMUNIKAZIOA / INFORMATIKA
- 13** JARDUEREN ONURADUNAK

0 SARRERA

Sabino Arana Fundazioa irabazi-asmorik gabeko kultura-erakundea da. Fundazioa 1988ko urriaren 11n sortu zenez geroztik, beraren zereginaren muina euskal historiaren ezagutza izan da: hura jagotea eta ezagutaraztea, betiere historia horri oraingo irakurketa egin dakion bilatuz, eta horrekin guztiarekin batera, ekarpen intelektuala egitea, Euskadik aurrera egiten segi dezan ikuspegi abertzale, demokratiko eta aurrerazale batetik.

Atzokoan finkatuz, gaur biharkoa bultzatu. Horixe dugu Sabino Arana Fundazioaren leloa.

Horretarako, lau tresna nagusi baliatu ohi ditugu: Gogoeta eta eztabaida mintzagunea, Agiritegi historikoa, Abertzaletasunaren museoa eta *Hermes* pentsamendu eta historia aldizkaria.

Jakin dakigu gure iraganaren inguruko gogoeta eta, oro har, gure historiaren inguruko gogoeta, guztiz hausnarketa esanguratsua dela egungo testuingurua ulertzeko, inolako zalantza barik. Iraganari buruzko jakintza egokiak eta hausnarketa sakonak baliabideak ematen dizkigulako ikuspegi kritikoa landu dezagun etengabe aldatzen den eta, zer esanik ez, gu geu bizi gareneko gizarteak dakarzkigun arazo eta erronken aurrean.

2022an, Sabino Arana Fundazioak hainbat jarduera programatu ditu Emakume Abertzale Batzaren (EAB) mendeurrena gogora ekarri eta ospatzeko, besteak beste, erakusketa bat, hitzaldiak, ekitaldiak eta argitalpenak antolatu eta egingo dituela. Era berean, Euskal Herriaren historian esanguratsuak izan diren beste urteurren batzuk ere landuko ditu:

- Emakume Abertzale Batzaren (EAB) mendeurrena.
- Euskal umeen erbestealdiaren 85. urteurrena.
- Euskal Abertzaletasunaren Agiritegiaren sorreraren 30. urteurrena.

...

1 IKERLANAK

- **Alberto Onaindiaren gutunak, 1936-1945**

Orain dela hamabi urte inguru hasi zen garrantzi handiko lana da. Lanaren zeregin behinenak Vatikanoko (Erroma) agiritegietan eta Estatuko beste agiritegi batzuetan gordetako 4.000 bat agiri batu, eurak transkribatu eta horien gaineko oharrak egitea da. Lan horren xede nagusia dugu Agirre lehendakariaren laguntzaile Alberto Onaindia abadeak 1936 eta 1945 urteen artean idatzitako gutunak berreskuratzea eta abadeak gerra zibilean zein Bigarren Mundu Gerran egindako kudeaketa-lanen berri eskuratzea.

2 ZABALKUNDEA

2.1 Artikuluak DEIA egunkariarentzat

Euskal historian eta antropologian oinarriturik, askotariko gaiak jorratzen dituzten artikuluak prestatuko ditugu DEIA egunkariarentzat.

2.2 Kolaborazioak irratietan

Era berean, kolaborazioak egingo ditugu hainbat irratitan, batik bat, Bizkaia Irratian eta Onda Vascan, historiari eta memoria historikoari lotutako gaien zabalkundeak egiteko asmoz, gai horiei buruzko ezagutza gizartean hedatzearen.

2.3 LAU HAIZETARA

LAU HAIZETARA-ATEAK ZABALIK sailean, Euskal Herriarekin eta bertako pertsona ospetsuekin lotura duten gertaera historikoen urteurrenak gogoratuko ditugu; agiritegiko dokumentu historikoak, argazkiak eta museoko piezak erakutsiko ditugu, liburutegiko eta hemerrotekako aleak, hitzaldiak, ikus-entzunezkoak eta abar partekatuko ditugu; aldez edo moldez, Euskadiren historia eraiki duten gai historikoei eta antropologikoei buruzko prentsa-artikuluak, gure historialariei irratian egindako elkarrizketak eta abar eskuragarri jarri ditugu.

3

BEKADUNAK ETA PRAKTIKALDIKO IKASLEAK

Gizarte-ikuspegiz den bezainbatean, gazteak prestatzeko konpromiso eta erantzukizunetik abiatuta, 2000. urtetik aurrera, Sabino Arana Fundazioak hainat unibertsitatetako gradu eta gradu-ondoko ikasleen praktikak zuzentzen eta gainbegiratzen ditu, hain zuzen ere, unibertsitate hauetakoak: UPV/EHU, Deustuko Unibertsitatea, Mondragón Unibertsitatea, Madrilgo Karlos III.a Unibertsitatea, Madrilgi CEU San Pablo Unibertsitatea, Europako Ikasketen Proiektua, Conneticut College (USA), Guadalajarako Unibertsitatea (Mexiko), Nazioarteko Bikaintasun Kanpua, el Hezkuntza Esparrutik Lan Arlora Igarotzeko Beken Programa, Novia Salcedo Fundazioa. Praktika horiek agiritegian, museoan edo Fundazioaren Prentsa Bulegoan egiten dira.

Ildo honi dagokionez, esan beharra dago Humanitateen arloko etorkizuneko ia ehun profesionalak (horietako batzuk dagoeneko lan-munduan ari dira) prestakuntza jasotzen jarraitu dute gure instalazioetan.

Jarduera hauen helburuak ondokoak dira: gazteek eta helduek pertsona- eta lanbide-garapenean aurrera egiteko dituzten beharrezanez erantzutea eta lan-eskarmentuaren gisako aukerak eskaintzea.

4

HERMES, PENTSAMENDU ETA HISTORIA ALDIZKARIA

2022ko ekitaldian, *Hermes* aldizkariaren hiru zenbaki argitaratuko ditugu, hain zuzen ere, 71., 72. eta 73. zenbakiak.

71. zenbakia: “Emakumeen ahalduntzea eta indarkeria matxista”

Frantziako Iraultzak 1789an aldarrikatutako berdintasun-printzipioa astiro-astiro islatu da emakumeen bizitzan, nortasun berekia zuten gizaki autonomo gisa hartu barik, gizonari lotutako osotasuna bakarrik aitortzen baitzitzaien, gizona aita, neba, semea edo senarra izan. Ezinbestekoa da XIX. eta XX. mendeetan zehar emakumeek egin duten berdintasunerako eta indarkeria matxistaren aurkako bide geldoari sostengua ematea.

72. zenbakia: “Euskara”

Hizkuntzaren inguruko adituek euskarak datozen urteotan izango dituen erronkak aztertuko dituzte.

73. zenbakia: “Energia berriak”.

Energia berriztagarrien hazkundera geldiezin da, Energiaren Nazioarteko Agentziak (AIE) urtero-urtero ematen dituen estatistiketan argiro jasotzen den bezala. Zenbaki horretan, energia horien garrantzia aztertuko da.

Mintegiak, hitzaldiak eta mahai-inguruak ditugu Sabino Arana Fundazioak darabiltzan baliabide nagusiak XXI. mendean bertan bizi ditugun errealitate anitzak ezagutzeko. Jardunaldi eta topaldi horietan, hainbat jakintza-arlotako pertsonak bai eta, sarritan, kontrako ideologiak dituztenek, mahairatzen dituzte iritziak eta ideiak erkatzen dituzte, kultura-truke sustatzeko asmoz. Horrela, elkarguneak sustatzen dira kultura, politika eta gizarte ikuspegi desberdinetatik.

Jardunaldi horietako guztiak irekiak dira jendearentzat eta, horregatik, orotariko eztabaida, anitza eta diziplinartekoa ahalbidetzen da eta eztabaidak elkarren artean elikatzen dira.

Mintzaguneetan hamaika gai jorratu ditugu: Europa eta immigrazioa, bake- eta adiskidetze-prozesuak, genero-indarkeria, emakumeak eta botere politikoa, ekonomia- eta finantza-krisialdia, gazteak eta teknologia berriak, Brexit delakoa (irtenbideak eta aukerak), Zigor Zuzenbidea ETArekin amaieraren aurrean... Gai horiek guztiak baliatu ditugu Sabino Arana Fundazioak bereizgarri duen aniztasunaren kultura biziberritu eta bultzatzeko.

34 urteko ibilbidean, 330 hizlari inguruk jardun dute gogoeta eta eztabaida mintzagunean eta 7.400etik gora parte-hartzaile izan dira gaurdaino antolatutako 220 mintegi eta 60 mahai-inguruetan.

Jarduera honen onuradun nagusiak fundazioak jorratzen dituen jakintza-arloetako adituak eta espezialistak dira; agintariak eta politika, ekonomia, eta gizarte esparruetako ordezkariak; iritzi-sortzaileak; irakasleak; profesionalak eta, oro har, gizartea.

MINTEGIAK

2022an, Sabino Arana Fundazioak Euskadi Think Next jarriko du abian; ekimen horren bidez, joerak aztertzeko laborategia sortu nahi du, Euskadi garatzeko azterlan estrategikoak lantzeko, Euskadiko, Europako eta munduko ikuspegitik egindakoak.

Gure helburua da pentsamenduaren eta ideia erabilgarrien sorgune izatea, arduradun politikoek eta euskal gizarteko gainerako eragileek erabakiak har ditzaten, zeharkako eztabaidagunea eratuta.

Erabakiak hartzen dituzten gizabanakoei eta erakundeei, eta jendeari berari, tresnak ematea da helburua, gaurtik bertatik etorkizunean jarduteko.

Elkarrizketa sortzen laguntzea da asmoa, etorkizunera begira, eta aditze partekatua erraztea, hainbat gai mahairatuta, gure ekintza-hedadura zabaltzeko aukera emango diguten formatu berriak baliatuz, Euskadi barruan zein kanpoan, sortutako marka, azpiegiturak, sarea eta edukia kapitalizatuz, tokiko, estatuko eta Europako beste eragile batzuk erakarriz gai bateratuei buruzko hitzaldiak emateko eta, aldi berean, edukia, bultzada eta balio-harremanak sortuz.

5.1 Euskadi Think Next

1. Euskal gazteriaren erronkei buruzko mintegia.

Gazteriaren erronkei eta euskal gizartearen etorkizunari buruzko mintegia.

Otsailean, Bizkaian

2. Euskal gizartearen erronka demografikoari buruzko mintegia.

Euskal gizartearen erronka demografikoei buruzko gogoeta.

Martxoan, Araban

3. Aldaketa klimatikoari buruzko mintegia.

Klima-aldaketaren aurkako borrokaren inguruko estrategia nazionalari buruzko gogoeta.

Apirilean, Gipuzkoan

4. Demokraziaren eta elkarlaneko gobernantzaren etorkizunari buruzko mintegia.

Demokraziaren erronkei buruzko gogoeta.

Maiatzean, Bizkaian

5. Egungo munduko komunitate politikoaren identitateari buruzko mintegia.

Egungo munduko komunitate politikoaren identitateari buruzko gogoeta.

Ekainean, Nafarroan

6. Lanaren etorkizunari buruzko mintegia

Lanaren eta garapen ekonomikoaren etorkizunari buruzko gogoeta.

Irailean, Gipuzkoan

7. Ongizatearen etorkizunari buruzko mintegiak.

Ongizate-gizartearen erronkei ekiteari buruzko gogoeta.

Urrian, Araban

5.2 Europako etorkizunari buruzko hitzaldia

2022an, Europako Alderdi Demokratarekin (PDE-EDP) elkarlanean eta Europako politikarien zein nazioarteko adituen eskutik, bi mintegi antolatuko ditugu.

2021eko ekainaren 19an, Europako etorkizunari buruzko Konferentziaren inaugurazio-saioa egin zen Estrasburgon. Ekimen horrek Europako erronkei eta lehentasunei buruz eztabaidatzeko aukera ematen die herritarrei, Europar Batasuneko edozein gizarte-egoeratako eta bazterretako pertsona guztiei, eta, bereziki, gazteei, irekitako demokrazia-ariketa handi batean.

Kontua da Europako hiru erakundeen (Kontseilua, Batzordea eta Parlamentua) ekimen garrantzitsu hau hobeto ezagutaraztea, gizarte zibilari ahotsa eman nahi baitio Europar Batasunaren (EB) funtzionamendua hobetzeko.

5.3 *Irlandaren bateratzea*

PDE-EDPrekin lankidetzan antolaturiko bigarren jardunaldia. Adituen arabera, hamarkada garrantzitsua dugu oraingoa Ipar Irlanda eta Irlandako Errepublika batera daitezen. Aspalditik, nazioarteko akademikoak eta adituak plangintza bat aztertzen ari dira berrespena lortzeko bi herrialdeetan, 100 urteko banaketari amaiera emateko helburuz. Jardunaldi horretan, eztabaidan eragina izan dezaketen gai garrantzitsuenetako batzuk jorratuko ditugu.

5.4 *Euskal kulturaren memoria: Emakumeak Euskal Kulturgintzan*

Sabino Arana Fundazioak urtero-urtero antolatzen dituen jardunaldien barruan, emakumeek euskal kulturaren izan duten zeregina aztertuko dugu, XIX. mendearen amaieran eta XX. mendean zehar sortutako euskal kultur adierazpenen oroimena aldarrikatzeko.

5.5 *Lankidetzaren Garapenerako lankidetzari buruzko legeen erreformak.*

Hainbat testuingururen arteko alderaketa: Europa (Frantzia), estatua eta autonomia-erkidegoa. Lankidetzari buruzko euskal lege berria.

2020an, garapenerako lankidetzaren Espainiako sistema erreformatzeko prozesua hasi zen, bai eta lankidetzaren estatuko lege berria emateko prozesua ere.

2022an, begiz jota dago Eusko Jaurlaritzak Garapenerako Lankidetzaren lege-aurreproiektua bidal diezaion Eusko Legebiltzarrari, indarrean dagoen 2007ko legea ordeztu eta euskal lankidetzari egungo egoerara egoki dakion laguntzeko xedez.

Inguruabar horiek aztertzeko, Euskadiko eta nazioarteko hizlariak izango ditugu; horiek lagunduko digute beste esperientzia eta eredu batzuk ezagutzen eta gurea aztertzen.

Garapenerako nazioarteko lankidetzaren eskarmentua duten profesionalak, lankidetzaren agentzia eta -erakundeetako arduradunek, katedradunek eta abarrek hartuko dute parte jardunaldian.

HITZALDIAK ETA MAHAI-INGURUAK

5.6 *Mikromatxismoak, Norma Vázquezen eskutik, Gasteizen*

Emakumeek XIX. eta XX. mendeetan berdintasunerantz eta indarkeria matxistaren aurka egin duten bide motela aldeztu jarraitzeko, joan den urtean politikan aritzen diren emakumei buruz antolatutako topaldiaren ondoren, bigarren saio hau antolatuko dugu Gasteizen.

Norma Vázquez psikologo feministak indarkeria matxista hainbat egoeratan pairatu duten emakumeen esperientziak aletuko dizkigu.

Duela 22 urtetik hona Bilbon bizi den Norma Vázquez mexikarra orain dela 40 urte hasi zen feminismoan eta emakumeek pairatzen duten indarkeriaren aurka.

Hitzaldia urtarrilaren 19an egingo da.

5.7 *Hitzaldi-zikloa: Emakume Abertzale Batza (EAB): 100 urte*

Emakume Abertzale Batza (EAB) elkarteak 1922ko apirilaren lehen egunetan sortu zen, Irlandako Cumann na mBan elkarte nazionalistak eredutzat hartuta. Urte hartan, Ambrose V. Martin O'Daly irlandarrak hitzaldi bat eman zuen Bilboko Euzko Gaztediren lokaletan, Cumann na mBan taldeko emakumeek egiten zuten lanari buruz. Euskal emakume abertzaleen erantzuna berehalakoa izan zen. Sortu zenetik, EABk jardura bizia garatu zuen euskara, takigrafia, mekanografia eta abar ikasteko ikastaroak antolatu zituela, antzerki- eta irukintza-taldeak sortu zituen, mendiko irteerak antolatu eta emakume abertzaleen parte-hartzea bideratu zuen jeltokien propagandan eta ekitaldi publikoetan.

1936 eta 1947 urteen artean, frankismoaren garaian, haietako batzuen konpromisoa eta elkartasuna Arabako Sarea egituratzeraino joan zen, eta handik ekintza ugari egin zituzten presoan eta erbesteratuen alde eta espioitza-lanak Bigarren Mundu Gerran aliatuen alde.

5.8 *Bi hitzaldi Helduak elkarrekin lankidetzan*

Helduak Elkarrekin elkarlanean, hitzaldi batzuk antolatzen ari gara gaur egun gure adinekoak gehien kezkatzen dituzten gai batzuk jorrazteko asmoz. Segurtasuna, osasuna, zahartze aktiboa, pentsio-sistema eta abar.

Lehenengo hitzaldia segurtasunari buruzkoa izango da, Ertzaintzako aditu baten eskutik. Bigarren hitzaldiaren nondik norakoak erabakitzeko daude.

5.9 *Euskal umeen erbestealdiaren 85. urteurrena*

Gregorio Arrienen aldeko omenaldia. Arrien apaiz pasiotarra eta euskal erbestealdian aditua den historialaria dugu, bereziki 1936-1939ko Gerra Zibilean (2019an hil zen Arrien). Gai horri buruzko hainbat lan idatzi ditu.

Arriek lan aitzindari ugari idatzi zituen, 1936-1939 gerraren zioz gertatu zen txikienean erbestealdia erakusteko, hala nola «Niños vascos evacuados en 1937. Álbum histórico» eta «El exilio vasco en Gran Bretaña, 1937-1940: en el 75 aniversario de las evacuaciones».

5.10 Alejandro Elizalde. 75 urte

Nazien kontzentrazio-eremuetan egondako Alejandro Elizalde erresistente nafarraren aldeko omenaldia, haren heriotzaren 75. urteurrenean. Etxahun Galparsoro historialari eta Lazkaoko beneditarren dokumentazio zentroko artxibozainaren eskutik. Jarduera hau bertan behera geratu zen joan den urteko abenduan, uholdeen eraginez.

5.11 Bekadunak eta praktikaldiko ikasleak: hitzaldiak

Hainbat hitzaldi antolatuko ditugu bekadunekin eta praktiketako ikasleekin, euren prestakuntza-premiei erantzungo dieten eta euren garapen pertsonal eta profesionalerako beharrezkoak diren tresnak eskainiko dizkieten gaien ingurukoak.

6 EUSKARA

Euskaltzaindiarekin elkarlanean, EAEko, Nafarroako eta Iparraldeko erakunde publikoetako ordezkariekin eta berrogeita hamar eragile eta gizarte erakunderekin batera, euskarak datozen urteotan izango dituen erronkak aztertuko ditugu.

6.1 “Euskara eta hizkuntzen trataera hezkuntzan” mintegia

Lehenengo jardunaldiaren izenburua “Euskara eta hizkuntzen trataera hezkuntzan” izango da. XXI. mendeko euskal gizartea eleanitza da, eta horrek nahitaezko ikuspegia esleitzen dio eskolari: herritar eleaniztunak lortu behar ditu. Horregatik, ezagutzaren gizarteak, informazioaren eta komunikazioaren teknologiek eta pertsonen mugikortasunak berebiziko garrantzia duten mundu honetan, hizkuntza ofizialak jakiteaz gain, ezinbestekoa da hizkuntza global deiturikoez ere jakitea, pertsonen elkar ezagutza, ideien trukea eta kulturen arteko aditzea errazteko.

6.2 “Euskararen Legeak 40 urte” mintegia

“Euskararen Erabilera Normalizatzeko Legearen 40. urteurrena”. 2022an, Euskararen Erabilera Normalizatzeko azaroaren 24ko 10/1982 Legeak 40 urte beteko ditu. Horregatik, gogoeta-jardunaldi bat antolatuko dugu lege horrek ekarri dituen aurrerapenei, egiteke dugunari eta erronka berriei buruz. Bertan, erakunde publikoetako ordezkariak eta eragileak ere gonbidatuko dira.

7 GAZTERIA

1. Tailer didaktikoak

2022an, eskaintza didaktikoa zabaltzeko asmoa dugu, adin-tarte guztientzako tailerrak eskainiz, unibertsitateko ikasleei, adinekoei eta guzti.

Beste alde batetik, begiz jo dugu historiari buruzko tailerrak egitea bigarren hezkuntzako eta batxilergoko ikasleentzat, gure eskaintza ikastetxeetako ikasketa-eskariari erantzuteko helburuz.

Ilido horretan, sei multzotan bildutako berrogei bat tailer antolatuko ditugu.

1) Etorkizuna eraikitzen: Izan garelako izango dira

Construyendo el futuro: Izan garelako izango dira

- **Historiako tailerrak.** Aranzadi Zientzia Elkartearekin batera, gerraren ondorioetan sakonduko dugu: hobiak aurkitzea, DNA aztertzea...
- **Bilbo eraikitzen.** Bilboko iragana eta oraina ezagutuko ditugu atzoko eta gaurko irudiak uztartuz.

2) Euskadi Munduan

- Talleres con acción exterior, relaciones internacionales, migraciones, exilio

3) Artea, zientzia, teknologia, berrikuntza

Arte, ciencia, tecnología, innovación

- **Ganbera estenopeikoa egitea kartoizko kutxa bat erabiliz.** Lehengo argazki-kameren printzipioak garatuko ditugu.
- **Ganbera estenopeikoa** eta irudiak errebelatzea. Argazkigintzan murgilduko gara irudian historia jorratuz. Hasteko eta bat, ganbera (oinarrizko argazki-kamera) bat egingo dugu eta hori baliaturik argazkiak egingo ditugu. Tailerraren amaieran, argazkiak errebelatuko ditugu.
- **Tximistargazkia.** Argazkigintza ezohiko ikusmolde batetik landuko dugu eta argazkiak aterako ditugu argazki-kamerarik erabili barik.

4) Idaztea eta amets egitea Nurren amamarekin

Escribir y soñar con la amama de Nur

- Honako tailer hau Toti Martínez de Lezea idazlearen eskutik egiten da ikasleak gogatu eta irakurzaletasuna sustatzeko, benetako istorioak direla bide.

5) Mende berriko eskola: Kulturartekotasuna

La escuela del nuevo siglo. Multiculturalidad

- **Taumatropoa** jostailu optikoa da eta irudiak mugitzen direlako itxura sortzeko erabiltzen da.
- **Kolore hiperkonektatuen tailerrean**, kolorearen alderdirik abstraktuen eta esperimentalena landuko dugu. Hala, hainbat gai erabiliko ditugu erliebeko marrazkia egiteko, baita gatza eta tenperak ere.

6) Historia: Ezagutu eraldatzeko

Conocer para transformar

- **Burdin Gerrikoaren Interpretazio Zentroa.** Historiaren barruan, gerra eta haren ondorioak landuko ditugu.
- **Arboglifoak.** Arboglifo bidez, euskal artzainen (batik bat, Ameriketara joandako euskal artzainen) istorioa ezagutuko dugu eta arboglifoak zer diren azalduko dugu.
- **Picassoren 'Guernica'.** Tailer honetan, gure historia aletuko dugu eta, bide batez, nazioartean sekulako ospea hartu zuen margolaria hobeto ezagutuko dugu. Tailer honetan, hasteko, banako lana egingo dute ikasleek eta, geroago, taldeko lana landuko dugu. Horretarako, banako marrazkiak lotuko ditugu eta hormairudi aparta onduko dugu.

Eskainiko ditugun tailer horiez guztiez gain, gure Museoko pinakoteka ezagutzera emateko berariazko tailerra lantzen ari gara. Tailer hori Roberto Landeta akuarelistak emango du, «Master Class» eran. Hala, tailerrean parte hartzen dutenek margolariak, margolanak eta teknikak ezagutuko dituzte, bai eta gure instalazioetan saio praktikoa bat egin ere. Azkenik, museoko bildumako margolan original batean oinarrituta eta aurretik aukeratuta, ikasketariak egindako lana etxera eramango dute.

Tailer didaktikoak urteko urtaro guztietan egiteko aukera eman nahi dugu. Horregatik, hainbat tailer sortu ditugu Gabonaldian egiteko. Honako hauek dira:

- **Gabonetako zorion-txartela PIKA-PIKA animazio-teknika erabiliz (linternak)**

Tailer honen helburua Gabonetako zorion-txartela sortzea da, Pika-Pika teknika erabiliz. Teknika hori animaziozko teknika da, eta linterna batzuk baliatuz, marrazkiak sortzen dira argazki bakoitzean. Geroago, irudi horiek guztiak batu egiten dira film 'biziduna' sortzeko.

Tailerraren hasieran, azalpen laburra eman eta teknika honen oinarritzko edukiak ulertzeko ariketa laburrak egingo dira.

- **Gabonetako apaingarri hornitutako arboglifoak**

Tailer honen bidez, euskal artzainek hainbat txokotara, batez ere, Ameriketara, egindako emigrazioaren berri emango dugu, eta arboglifoak zer diren azalduko diegu ikasleei (euskal artzainek Ameriketako basoetako zuhaitzetan egiten zituzten grabatuak), gure historiaren atal ere badirelako.

Ondoren, ildo horretatik abiatuta eta zuhaitz-enborreko xafak (zurezko diskoak) erabiliz, Gabonetako apaingarri polita landuko dugu.

- **Gabonetako apaingarriak egiten *Hama Beads* erabiliz**

Tailer honetan Gabonetako apaingarriak egingo ditugu *Hama Bead* direlakoan irudiak sortuz. *Hama Bead* horiek plastikozko pieza txikiak dira, hainbat koloretakoak, eta irudiak osatu daitezke halakoak baliatuz eiteak eta tamainak emanda, baita hiru dimentsioko objektuak sortu ere.

- **Gabonetako txartelak.**

Eguberria hurbildu ahala, geuk besteei zorionak emateko eta besteek guri zorionak emateko gogoazazaltzen zaigu beti. Eta telekomunikazioek nabarmen aurrera egin dutenez, modan jarri da Gabonaldia baliabide teknologikoak baliatuz zoriontzia: sms-ak, Whatsapp, Facebook, Twitter eta abar luzea, Horiek guztiek bazter utzi dituzte, ahanztura betean, Gabonetako ohiko zorion-txartelak, hain zuzen ere, etxeko atariko postontzian jasota, horrenbesteko ilusioa pizten zigutenak.

Txartela denboran irauten duen zerbait ukigarria da, ehundura jakinekoa, eskuz idatzitako elementua, arrastoa uzten duena, igorlearen arrastoa, alegia, haren idazkera, sentimendu eta nahien erakusgarri, hitz guxti batzuetan islatuta. Horri guztiari arduraz eta maitasunez margotutako zerbait gehitzen badiogu, opari bakar eta paregabe bihurtzen dira, denboraren poderioz eta oroimenean iraungo duena. Azken batean, benetako bitxiak dira gure pertsona maiteei oparitzeko, Olentzeroren laguntzaz.

Jarduera hau dela medio, tradizio hori berreskuratu nahi dugu eta, horretarako, eskuz egindako Gabonetako zorion-txartelen tailerra egitea proposatzen dugu eta, bide batez, "*Olentzero eta oparien ordua*" filma ikustea.

Zorion-txartelak guk geuk egitea eta diseinu jatorrez pertsonalizatzea jarduera ederra da Gabonak zoriontzeko.

- **Gabonetako tximistargazkia.**

Tailer honek gaur egun ahaztuta dagoen argazkilaritza analogikoaren garaira eramango gaitu, argazkiak egiteko modu digitala bakarrik ezagutzen duten gazteei erakusteko.

Hala, neska-mutilak argazkilaritza analogikoaren munduan murgilduko ditugu, tximistargazkiaren teknika ezagututa.

Tailerrean, hamaika objektu erabiliz, hala nola pinaburuak, malutak eta abar Gabonetako konposizio bat sortuko dugu.

- **Gabonetako zorion-txartela, *Stop Motion* (animazioa).**

Tailer honen bidez, Gabonetako postal bitxi bat prestatuko dugu.

Stop Motion teknikaz baliatuko gara txartela egiteko. *Stop Motion* deritzon teknika zinemagintzan erabiltzen da eta pertsonaiak edo objektuak animatzean datza, irudiz irudi, argazki bidez hartzen ditugun mugimendu txikiak bilduz, geroago, denen mugimendu-segida bat eratuta.

Fotogramaz fotogramako animazioa sortuta, bizidun bilakatuko dugu Gabonetako objekturik bereizgarriena, hau da, *zuhaitza*, eta apaingarriak ere sortuko ditugu animazio polit horretan ager daitezten.

2. Hitzaldiak eta mintegiak

Ondoko gaietako buruzko hitzaldiak eta mintegiak antolatuko ditugu 2022an:

- a) Objektuen bizitza Museoan; mintegi horretan, Museoaren funts eta jardueretarako lotutako gaiak jorratu ditugu.
- b) "Emakume bikainak". Atal honetan, gure mugetatik harago ezagunak izan diren emakumeen lanak eta garrantzia ezagutzera emango ditugu.
- c) "Emakumea eta kirola". Mintegi horretan, emakumeek kirol-arloan egun duten egoera profesionala eta pertsonala ezagutuko dugu.
- d) "Emakumeen karabana", KCD euskal GKEekin elkarlanean, emakumeen hamaikagarren karabanan parte hartuko dugu. Hasteko eta bat, emakumeek egindako dokumental bat emango dugu, eta, ondoren, solasaldi bat egingo da, emakumeek gizartean duten eginkizuna antzeman eta aldarrikatzeko, eta artearen, zinemaren edo kirolaren esparruan duten garrantzia aldarrikatzeko.
- e) "Itsasoa, berdintasun-lurralde". Sail honetan, gizonezkoek eta emakumeek itsasoaren inguruan izandako bizipenak ezagutaraziko dira.
- f) "Prebentziozko kontserbazioa". Aurreko bi urteetan bezala, jardunaldi batzuk antolatuko ditugu unibertsitateko ikasleentzat, Museoan egiten ditugun kontserbazio-lanei buruzkoak.
- g) "Gazte ekintzaileak". Arlo honetan, hezkuntza-aldia amaitu ondoko gazteen esperientziak azalduko ditugu.
- h) "Mendia". Eremu natural horretan egindako dokumentalak eta film laburrak jorratuko ditugu atal honetan.

DESKRIBATUTAKO JARDUEREN HELBURU NAGUSIAK

- Euskal Herriko gizarte-, politika-, ekonomia- eta kultura-alderdi garrantzitsuenak ezagutzera ematea, bereziki, gaurkotasuna duten auzi esanguratsuenak.

- Ezaupideak zabaldu eta partekatzea jakintza-arlo askotatik.
- Gaitasun kritikoa garatzea: egungo gizarteak gaitasun kritiko handia eta ingurunea zorrotz aztertzen duten pertsonak behar ditu. Giza garapenaren alderdi hori, gure ustez, funtsezkoa eta ezinbestekoa da gazteen prestakuntzan, helduaroan gizarte-erantzukizuna izan dezaten.
- Arian-arian azaltzen zaizkigun erronka eta aukera berriei irtenbidea ematea.

Sabino Arana Fundazioa 1988 urrian sortu zen irabazi-asmorik gabeko elkarte gisa. Sorrerako helburuetako bat Euskal Abertzaletasunaren Agiritegia eratzea izan zen eta horretan egin zituen ahaleginak eta bi. Jakina denez, agiritegi historikoek herrialde jakin baten historia biltzen dituzten funtsak gorde, kudeatu, zabaldu eta herritarren eskueran jartzen dituzte. Gaur egun, Euskal Abertzaletasunaren Agiritegiak dokumentazio historiko esanguratsua dauka hainbat funtsetan banatuta: Agiritegia, Liburutegia eta Hemeroteka. Agiritegiko funtsetan, aipatzekoak dira XIX. Eta XX, mendeetako fitxategi historikoak, erbestealdian ziren euskal ordezkariak eta 1936ko gerran sorturiko funtsak, herrialdearen barruan nahiz kanpoan; era berean, alderdi edo elkarte politikoek agiriak, kultura-elkarteen agiriak, enpresen agiriak eta norbanakoen agiriak ere badaude.

Liburutegiak eta Hemerotekak Historia Garaikideari, Politikoari, Antropologiari, Zuzenbideari eta Gizarte Zientziei buruzko liburuak gordetzen dituzte. Guztira, berrogeita hamar agiritegi-funts baino gehiago, 4.500 instalazio-unitate, liburutegian bildutako 46.486 monografia eta argitalpen seriatuen (egunkariak eta aldizkariak) 7.400 izenburu baino gehiago, 192.800 ale baino gehiago orotara. Milaka dokumentu eta objektu, guztiak ere atal egokian sailkatu, deskribatu eta instalatu behar direnak. Horiez gain, Euskal Abertzaletasunaren Museoan jasotako dohaintzak aipatu behar ditugu. Azpimarratu beharra dago Fundazioan jasotzen diren dohaintza guztiak, bai Agiritegian, bai Museoan, altruistak direla, hau da, ez dago kontraprestazio ekonomikorik. Sabino Arana Fundazioa da abertzaletasunaren inguruko agiritegi eta museo historikoa sortu, kudeatu eta zaintzen duen fundazio bakarra. Bi erakundeok gizartearen zerbitzuko jarduteko eta gure ondare historiko eta kulturala zabaltzeko asmoz sortu ziren. Azken batean, gure memoria historikoa berreskuratzeko lan egiten dugu, beste ezein fundaziok egiten ez duen moduan.

Agiri, gauzaki, argazki eta bestelako guztiak ikertzaileen, norbanakoen, hedabideen eta besteren esku daude. Eta bertan dauden funtsen erabilgarritasun eta garrantziaren erakusgarri, esan dezagun erruz kontsultatu direla. Agiritegiko dokumentazioa baliatu dute gudari, ertzain, preso eta iheslari askok pentsioa edo kalte-ordainak kobratzeko.

Izan ere, gure ahalbideen heinean, eskaera guztiei erantzun egiten diegu. Urte hauetan guztietan, dokumentazioari lotutako eguneroko zereginez gain (erregistroa eta deskribapena, gordetzeko eta zabalkundea egiteko) eginkizun atseginena dugu banako zein taldeko erabiltzaileei arreta egitea, ikertzaile profesionalak nahiz informazio jakinen baten bila gurera datozen norbanakoak izanik ere. Eta hori guztia egiten dugu inolako kontraprestazio ekonomikorik eskatu gabe.

Gure funtsak erabiltzeko, ez da baimen berezirik behar; gainera, esan dezakegu gure funtsak erabili dituzten ia guztiek oso gustura hartu dituztela eskainitako dokumentazioa, hartutako informazioa eta jasotako tratua.

Beste alde batetik, aipatu beharra dago hedabideek, herri-erakundeek eta bestelako antolakundeek askotan baliatzen dituztela gure funtsak liburuak irudiztatzeko, artikulua hornitzeko, erakusketak antolatzeko... eta guztiz azpimarragarria da bertako dokumentazioa oinarrizkoa gertatu izana ikerlan eta argitalpen ugari bideratzeko.

Agiritegia eta museoak aintzat harturik, ia 8.000 kontsultari erantzun diegu eta ia mila ikertzaile etorri dira gure kontsulta-aretoa. Euskal ikertzaileak nagusi diren arren –Bizkaiko Lurralde Historikoan gaudela eta– katalanek, madrildarrek, frantsesek, alemanek, amerikarrek, japoniarrek eta bestek egin dituzte kontsultak gure agiritegian. Ikertzaileek gure agiri-funtsak erabili dituzte hainbat argitaletxetako ehun bat argitalpenetan. Beste alde batetik, gure fundazioak ia-ia 200 lan argitaratu ditu, monografiak eta ikus-entzunezkoak kontuan hartuta.

Bestetik, Museoak 210 erakusketa propio –iraunkorrak nahiz aldi baterakoak– baino gehiago antolatu ditu.

Museoko gauzakiak eta agiriak ehun erakusketetan baino gehiagotan egon dira ikusgai Euskadin, estatuan eta nazioartean: Madril, Londres... Argazki-funtsak ere sarritan erabili dira Euskadiko, estatuko eta nazioarteko hedabideetan nahiz telebista ekoiztetxeetan.

Gaur egun, museoaren zeregin nagusiak ondokoak dira: argazki-funtsa katalogatzea, dekorazio-artearen eta arte grafikoaren funtsa berrantolatzea eta dohaintza berriak erregistratzea, inbentarioan jasotzea eta katalogatzea. Hala, milaka objekturen eta ehunka mila argazkiren zaintza kudeatzen du.

Gainera, nabarmendu behar dugu Eusko Jaurlaritzak kudeatzen duen Euskadiko Agiritegi Historikoa 2013an zabaldu zela gure lankidetzari esker, eta herritar guztien esku jarri duela euskal administrazio publikoaren 1936tik aurrerako funts historikorik behinena. Sabino Arana Fundazioak dokumentazio ugari hori guztia zaindu, kudeatu eta ikertzaile nahiz norbanakoen esku jarri du 90eko hamarkadatik. Antzeko zerbait gertatu zen, hein txikiagoan –funtsen tamainagatik diogu, ez garrantzi historikoagatik–, 2002. urtean. Urte hartan, Kataluniako Arxiu Nazionalari eman genion ordura arte geuk gordetako eta zaindutako Kataluniako Generalitat-earen dokumentazio historikoa (Errepublika eta erbestealdia).

EUSKAL ABERTZALETASUNAREN AGIRITEGIA

A. OROKORRA. Ikerketak, erakusketak, hitzaldiak, artikulua, mintegiak... ondokoan inguruan:

Abertzaletasunari lotutako urteurrenak

- Emakume Abertzale Batzaren mendeurrena: erakusketa, hitzaldiak, ekitaldiak eta argitalpenak.

Kulturari lotutako urteurrenak

- Omenaldia Gregorio Arrieni (2019ko abenduan hil zen), euskal umeen erbestealdiaren 85. urteurrenean. Hitzaldia eskainiko da maiatzean.
- Euskal Abertzaletasunaren Agiritegiaren sorreraren 30. urteurrena. Mintegia egingo da dokumentazioaren arloko profesionalen eskutik, eta euskal dokumentu-funtsei buruzko hitzaldiak emango dira, agiritegiari, liburutegiari edo hemerotekari buruzkoak, bai eta horien erabiltzaileei, erabiltzeko aukerari eta abarri buruzkoak ere.

B. AGIRITEGIA

- Erabiltzaileentzako eta ikertzaileentzako arreta: kontsultak jasotzea (erregistroa eta erantzunak) eta ikertzaileentzako zerbitzua aretoan eta urrutitik (informazioa, dokumentazioa ematea eta jasotzea, fotokopiak egitea, kopiatu beharreko dokumentazioa eskaneatzea, irudi digitalizatuak pdf fitxategi babestuetan bidaltzea...).
- Urtean zehar jasotzen diren dohaintzak sailkatzea, erregistratzea eta instalatzea
- Agiritegiko funtsak: EAJ-PNV alderdiaren Araba Buru Batzarraren agiritegiko dokumentuak antolatzeke eta deskribatzeko bigarren aldiari ekitea.
- Ikus-entzunezkoak: ITESA ekoiztetxearen agiritegiko grabazioak (filmak) erregistratzea, deskribatzea eta formatu digital berrietara birmoldatzea (80ko eta 90eko hamarkada).
- Euskarriak helaraztea ekoiztetxeei eta hedabideei, gure historiako gertaera edo pertsona jakin batzuei buruzko lanak egin ditzaten.

C. LIBURUTEGIA

- Dohaintza eta/edo erosketa bidez, liburutegian txertatu direneko liburu berriak datutegian sartzea. Aleei bizkar-etiketa jartzea eta biltegian gordetzea.
- Norbanakoen dohaintzetatik eskuratutako aleak hautatzea.
- Gure liburutegian erabili eta edonoiz kontsultatzeko modukoak ez direnak Gaintzara edo beste liburutegi edo/eta dokumentazio-zentro batzuetara bidaltzen dira eta nolabaiteko balioa dutenak (balio historikoa, politikoa edo sentimentala) Arteako urruneko biltegian gordetzen dira.

D. HEMEROTEKA

- Hemerotekan dohaintza eta/edo erosketara bidez (harpidetzak) eskuratzen diren titulu eta ale berrien erregistro-fitxak kudeatzea. Zenbakien antolaketa kronologikoa egitea eta gordailura eramatea.
- Errepikatutako aleak espurgatzea eta nolabaiteko balioa duten aleak Arteako urruneko hemerotekara eramatea. Aurreko atalean bezala, Artean gordetako material hemerografikoa berrantolatu eta birsaillkatuko da aurtan.
- “Hustuketa” izeneko datutegia (orokorra) elikatzea: gaur egungo egunkari eta aldizkarietan (*DEIA, Hermes, Historia Contemporánea...*) nahiz argitalpen historikoetan (*Euzkadi, Euzko Deya...*) argitaratu diren euskal abertzaletasunaren edozein alderdiri buruzko artikulua erregistratzea,

E. ARGITALPENEN KONTROLA / ARTIKULUAK / ARGITALPENAK / HITZALDIK / IKERKETA / ERAKUSKETAK

- DEIA egunkariarentzat, asteroko artikuluen argitalpena koordinatzea eta gainbegiratzea, Historias vascas izeneko atalaren barruan.
- Hedabideekin (prentsa, irratia eta telebista) lankidetzan aritzea, eduki historikoak, efemerideak eta abar zabaltzeko».
- Hitzaldiak ematea
- Mahai-inguruetan, biltzarretan eta adituen jardunaldietan parte hartzea.
- Sabino Arana Museoak antolatzen dituen erakusketen euskarri dokumentala prestatzea.
- Fundazioaren beste zeregin batzuetan laguntzea:
  - Bazkideen erregistroak eguneratzea (datuen babesa).
  - Fundazioak antolatutako mintegi eta hitzaldietan.

F. INFORMATIKA - WEBGUNEAK - SARE SOZIALAK: INFORMAZIOAREN ZABALKUNDEA

- Sabino Arana Fundazioaren webgune berria 2022an.

Webgune berria sortu eta prest dugunean, gaur egun hainbat webgunetan (Fundazioarena bera, Agirre Lehendakariarena, Sabin Etxearena eta Sabino Arana Goirirena) dauden edukiak berrantolatu eta bateratu beharko ditugu, bai eta bilaketa-tresna berriak diseinatu ere, informazioa hobeto bistaratzeko modua gaitu eta atari berriaren erabilerratasuna handitu gaur egun erabili ohi diren gailuetatik (Smartphone, tablet, PC, ordenagailu eramangarri eta abarretatik).

Webgune berrian, datu-baseak eguneratzen jarraituko dugu, gure eguneroko jardueran sortzen ditugun liburu, aldizkari, egunkari, dokumentu, albiste, bideo eta abarrei buruzko informazioa baliatuz.

Era berean, Agiritegiak euskarri historiko eta dokumentala emango die webguneko 'Lau Haizetara' atalean eta sare sozialetan (Facebook, Instagram eta Twitter) zabaltzen diren urteurrenei eta eguneroko albisteei.

Bazkideekiko eta harpidedunekiko harremana Mezu@ berripaper elektronikoa bidaliz egingo da. Segurutik, sistema berrian berripapera aldatu eta hobetu egingo da, baina garatzen ditugun jardueren berri ematen jarraituko du unean-unean.

Ez dugu baztertzen zuzeneko ekitaldiak *streaming* bidez zabaltzen jarraitzea gure instalazioetatik, 2020. urtetik pairatzen ari garen koronabirusaren izurritea nola nola bilakatzen den kontuan hartuta.

Emankizun horiek guztiak –hitzaldiak, mintegiak, liburuen aurkezpenak eta abar–, egiten diren unean jarraitu ahal izateaz gain, webgunean gordetzen dira, eta geroago ere ikustea dago, gure web orritik edo YouTube-ren kanaletik.

HELBURUAK

2022ko ekitaldian, argazki-funtsa erregistratzen, inbentariatzen eta katalogatzen jarraitzea dugu helburu, batez ere, **Emakume Abertzale Batza** sailarena, aurten haren sorreraren mendeurrena gogoratuko baitugu; horregatik, gertakari horrekin lotura duten irudi guztiak baliatuko ditugu.

Material hori interes historiko handikoa da, irudi horietako asko eta asko ez baitira oraindik ere argitaratu.

Aurrekoaz gain, EABri buruz ehun-gaien, dekorazio-arten, arte grafikoen eta arte grafikoen arloetan dugun materiala erregistratu, inbentarioan jaso eta katalogoan sartuko da.

Funts horren katalogazioaren helburu nagusia zabaltzea da, museoan eskura baitugu historialariek, ikertzaileek, erakundeek eta, oro har, herritarrek ezagutzen ez duten materiala, eta horren ezagutza biziki garrantzitsua da elkarte horri buruz gehiago jakiteko.

Era berean, Museoan funts horren inguruan garatuko dugun alderdi didaktikoa nabarmendu nahi dugu, bai eta ikastetxeetako curriculum-jardueretan izango dugun parte-hartzea ere. Horrela, eskolako neska-mutilei gure historia ezagutzeko eta parte hartzeko aukera emango diegu. Era berean, dohaintzan jasotzen ditugun objektu eta materialak katalogatuko ditugu, eta, behar izanez gero, zaharberritu egingo ditugu.

Funtsei gagozkiela, 2021aren amaieran dohaintza oso garrantzitsua jaso dugu argazki-funtsaren arloan, eta gaur egungo egoerari buruzko txostenak egingo dira, bai eta horien jarduera-plana ere, hondatu ez daitezen. Atal hau Kontserbazio Masterreko EHUko praktiketako ikasleekin bideratzen da, Bizkaiko Foru Aldundiko Kultura Ondarearen aholkularitza baliatuta, bertako kontserbatzaileen eta Masterreko irakasleen eskutik.

Prebentziozko kontserbazio-jarduerak ere garatuko ditugu, hau da, bildumetan gerta daitezkeen narriadurak minimizatzeko beharrezko neurriak hartuko ditugu, etorkizunean tratamendu zailagoak saihestu ahal izateko.

2022an, halaber, Euskal Abertzaletasunaren Museoak antolatzen dituen jarduera didaktikoak indartu nahi ditugu, eta gure instalazioak eta zerbitzuak ikastetxeen zerbitzura jarri, haien curriculum-programan lagungarri izan daitezen. Horretarako, 2021ean garatu genituen jarduerak eskaini nahi ditugu, bai jorratutako gaiak, bai adin-tarteak zabalduz, ahalik eta ikasle gehienengana iritsi ahal izateko, unibertsitateko ikasleak eta adinekoak ere helburu jarrita.

JARDUERAK

1. Emakume Abertzale Batza funtsaren katalogazioa

Funts sano anitza da, bilduma osatzen duten materialen askotarikotasunagatik, argazkiak ez ezik, ehun-gaiak, dekorazio-arte eta arte grafikoetako aleak ere baitaude.

2022an, elkarte horri buruzko alderdi guztien azterketa xehe-xehea egingo dugu. XX. mendearen hasieran, emakumeen mugimenduak geraldian egon ziren Europa osoan. Euskal emakumeak antolatzeke lehen saiakerak 1907koak dira. Ildo horretan, apalki bada ere, Emakume Abertzale Batzaren (EAB) aurrekari den «Ropero Vasco» elkartearen bidez egindako jarduerak eta haien lana nabarmendu behar ditugu. 1922ko apirilaren lehen egunetan sortu zen EAB, «Cumann na mBan» elkarteko irlandar nazionalistak eredutzat hartuz. Karmele Errazti, Elbira Zipitria, Sorne Unzueta, Polixene Trabudua, Haydee Agirre, Julene Urzelai... aurkituko ditugu EABren historian.

Irudiak erregistratzen, katalogatzen eta haietan gure ikurra txertatzen jarraituko dugu. Deskribapen fisikoa, erregistratutako irudien kontraste-tratamendua eta argazkiaren inbentario zorrotza ere egingo ditugu, haien kontserbazio-egoera, kopia-kopurua eta abar jasota.

Erregistroan jaso ostean, irudiak testu-fitxa egokian indexatuko ditugu.

Argazkiok hobeto kontserbatzeko, funtsezkoa da euskarri egokietan instalatzea, tamainaren, kontserbazio-egoeraren eta abarren arabera, argazki-albumetan, tamaina desberdinetako ph neutroa duten gutun-azalen bidez, irudi bakoitzera egokituta.

Gainerako bildumetan ere prozesu hori bera baliatuko dugu.

EHUko Leioako eta Gasteizko campusetako Arte Ederretako, Giza Zientzietako eta Kazetaritzako fakultateetako ikasleek parte hartuko dute katalogazioan.

2. Nor gara gu? erakusketa erdi-iraunkorra

2021ean, “Nor gara gu?” erakusketa inauguratu genuen, erakusketa erdi-iraunkor gisa antolatuta. Bertan, gai batzuk aldatuz joango dira urtero-urtero, eta aldi baterako erakusketak sortuko dira erakusketaren beraren barruan.

2022an, beste gauzaki batzuk txertatu beharko ditugu erakusketa honetan, eta, berebat, Emakume Abertzale Batzak gaur egun duen esparruaren irakurketa zabalagoa egin.

Era berean, 2021ean erakusketa honetarako egiten aritu ginen karpeta didaktikoa argitaratuko dugu, Euskadiko ikastetxeen eskura jarriko dugu eta erakusketa bertatik bertara ikusteko bisita gidatuak ere eskainiko dizkiegu, bisitarien adinaren arabera egokituta.

3. Aldi baterako erakusketak

2022an, museoak berak sortutako aldi baterako hiru erakusketa antolatuko ditugu.

- a) «Manuel Irujo». Politikariaren, gizonaren eta haren egiten jakitearen atzera begirako erakusketa. Irujoren ibilbide politikoa eta giza alderdia azalduko duten horma-irudiak egingo dira, eta, horiekin batera, beira-arasa batzuk jarriko dira, haren idazkiekin, argazkiekin...
- b) «Mendirik Mendi. EMB 100 urte». Elkartea sortu zenetik, 100 urte bete dituen mendigoizaleen taldeari eskainitako erakusketa. Erakusketaren panelak eta beira-arak Euskadiko bazter askotara eramango ditugu eta erakusketotan, 2021ean eta aurreko urteetan jasotako dohaintzetatik hartutako mendigoizaleen irudi ezezagun eta argitaragabeak ikusi ahalko dira.
- c) «Munduan betetzen. EAB ehun urte» Emakume abertzaleen elkartearen mendeurrena oroitzeko egingo dugun erakusketaren behin-behineko izenburua da honakoa. Horma-irudiak eta objektuz, dokumentuz, argazkiz eta argitalpenez hornitutako beira-arak erabiliz berrosatuko dugu elkartearen historia.

Argazki-liburu bat ere argitaratuko dugu, elkartearen historiako hainbat une irudiz jasotzeko, bai eta gerora ibiltaria izango den urteurren hau ospatzeko. Inaugurazio-ekitaldia antolatu ere.

4. Parte-hartzea beste erakunde batzuen erakusketetan

Aurreko urteetan bezala, Museoak bildumaren zati bat maileguan uzten die erakundeei, eurek antolatzen dituzten erakusketetan erabiltzeko.

2022an, erakusketa hauetan parte hartuko dugu:

- «Itzalpeko emakumeak. Mujeres en la sombra» Erkibe Kultur Taldeak antolatuta.
- Euskal Poliziaren Museoaren erakusketa iraunkorra. Museoak utzitako objektuak daude ikusgai erakusketa horretan.
- Gernikako Bakearen Museoa Fundazioaren erakusketa iraunkorra. Museoaren funtsetako batzuk erakusten dira bertan.
- Eusko Legebiltzarra. Erakusketa txiki bat dago areto batean eta, bertan, gure funtsen zati bat ere ikustea izango da.
- Museu Memorial d'Exili Jonquera herrian.

10

SABINO ARANA SARIEN EKITALDIA

Fundazioak ematen dituen sariak Sabino Aranaren jaiotegunaren oroitzapenez sortu ziren. Eusko Jaurlaritzako lehendakari Iñigo Urkullu jauna buru dela, Sabino Arana Fundazioak Sabino Arana Sarien XXXIII. edizioa urtarrilaren 30ean egingo da, Bilboko Arriaga antzokian.

Dagoeneko 186 pertsona, elkarte eta erakundek jaso dute saria azken 32 edizioetan, gizartearentzako zerbitzu eta gogozko lana egitegatik. Izan ere, elkarrizketa, ahalegina, elkartasuna eta beste balio batzuk izan dira nagusi Sabino Arana Fundazioak antolatzen duen urteroko hitzordu honetan.

11

BESTE ERAKUNDE BATZUEKIKO HARREMANAK

- 2022ko ekitaldian, Aranzadi Zientzia Elkartearekin lankidetzan jardungo dugu “Oroimena berreskuratzeko asmoz hildakoak hobietatik aterata”. Era berean, Gerra Zibilean desagertutakoak, fusilatutakoak eta hobi komunetan lurperatutakoak aurkitzeko, hobietatik atera eta identifikatzeko helburuz, Aranzadi elkartearen garatzen ari den ikerlanen berri emango dugu.
- Martxoan, Euskadin dauden Galiziako Etxeen Irmandadea deritzon antolakundearekin elkarlanean, Alfonso R. Castelao idazle, marrazkigile eta nazionalismo galziarraren sortzaileari omenaldia egingo diogu. Ekitaldi horretan, lore-eskaintza egingo da Galiziako politikariari eskainitako monumentuaren aurrean, Europa parkean, Bilboko Txurdinaga auzoan.
- Beste erakunde, herrialdeko agintari eta Gerra Zibiletik bizirik atera ziren hainbat lagunekin batera, Gernikan, hiribilduko bonbardaketan izandako biktimen omenez egiten den lore-eskaintzan parte hartuko dugu apirilaren 26an.
- Ekainean, “Aterpe 1936” monumentuaren XI. urteurrenean parte hartuko dugu.
- Hainbat ikastetxerekin elkarlanean, hezkuntza-tailerrak eta erakusketak antolatuko ditugu, gure ume eta gazteek hobeto ezagut ditzaten gure historia eta bizi gareneko ingurunea.
- Beste ekitaldi batzuk.

- Mezu@: harpidedun berriak erakartzea argitalpena sendotzeko.
- Euskadiko historiari lotutako politika, kultura, kirol, gizarte eta beste arlo batzuetako gertakizunen urtemugak eta Sabino Arana Fundazioaren jarduerak zabaltzea hainbat sare sozialetan (Facebook, Twiter eta Instagram).
- Mezu@ berripaper elektronikoa bidaltzea harpidedunei urtero antolatzen ditugun jardueren berri emateko. Erabiltzaileen kopuruari eustea.
- Jarduerak zuzenean eskaintzea, streaming bidez; bestetik, bideoak gordetzea gure webgunetik ikusi ahal izateko.
- Sabino Arana Fundazioaren webgunean ostatatuta dagoen datutegia aldizka eguneratzea, gure agiri-funtsetara batzen ditugun liburu, aldizkari, egunkari eta euskal historiari buruz argitaratu diren artikuluei buruzko argibidez hornituta.
- Webguneak eguneratzea: Fundazioarena, Agirre lehendakaria, Sabin Etxea eta SAG150 (Sabino Arana).
- Artikuluak idaztea DEIA egunkariarentzat, euskal historiari eta antropologiari lotutako askotariko gaien inguruan.
- Kolaborazioak Onda Vasca irratian hamabost egunik behin.
- Historia ikertu eta zabaltzeko lan eta argitalpenetan parte-hartzea.
- Mahai-inguruetan, liburuen aurkezpenetan, jardunaldietan, hitzaldietan, hedabideetako saioetan eta abarretan parte-hartzea.

- Hainbat jakintza- zientzia-arlotako adituak.
- Agintariak eta politika-, ekonomia- eta gizarte-esparruetako ordezkariak: politikariak, katedradunak, legelariak...
- Iritzi-sortzaileak eta hedabideak.
- Irakasleak, ikertzaileak, unibertsitateko profesionalak.
- Umeak, familiak, praktikaldiko ikasleak eta bekadunak, erretiratuak.

Gure deialdien izaera irekia dela eta, euskal gizarte osoa dugu gure jardueren onuradun. Ildo horretan, gure zabalkunde-plana Euskal Autonomia Erkidegoko hiru lurralde historikoetan eta Euskal Herriko gainerako herrialdeetan hedatzen da.

Bide horretan, Sabino Arana Fundazioak gizarte-oinarri anitzaren aintzatespena eta babesba dauka, gizarte- nahiz politika-arloan.

Sabino Arana Fundazioaren helburu nagusietako bat emakumeen parte-hartzea bultzatzea eta genero-berdintasuna sustatzea da fundazioak antolatzen dituen jarduera guztietan. Emakumeen eta gizonen arteko Berdintasun Legeari jarraiki, jarduerak garatzen dituenean, fundazioak beharrezko neurriak ahalbidetzen ditu berdintasun-printzipioa eraginkortasunez betetzeko eta printzipio hori funtsatzen duten balioak eta jardunbideak sustatzen ditu. Eta hori betetzeko ahaleginak egiten ditugu barruko erabaki-organoetan –Patronatua eta abar–, gonbidatuetan eta parte-hartzaileetan.

Beste alde batetik, esan beharra dago Sabino Arana Fundazioko kideok neurriak hartzen ditugula euskararen erabileraren garapena eta normalizazioa ziurtatzeko helburuz, alde batetik, gure herriaren kultur ondarearen funtsezko elementua delako eta, bestetik, gaztelaniarekin batera, Euskal Autonomia Erkidegoko lurralde guztietako hizkuntza ofiziala delako.

Eusko Jaurlaritzak eta Eusko Legebiltzarrak onarturiko Euskara Sustatzeko Ekintza Planak hauxe dio: “ezagutzaren eremuan oraindik ere urrats sendoak egin behar diren arren, ezagutzaren eta erabileraren arteko aldea murrizteko bidean, plan honen helburu nagusia euskararen erabilera indartzea izango da”. Ondorioz, egitasmo honek ESEPEk planteatzen duen helburu nagusiarekin bat dator, bai eta helburua lortzeko planteatzen dituen zehar lerroekin ere, hala nola: “Euskararen aldeko motibazioa eta sustapena lantzea ez da zentzu hertsian hartu behar, zentzu zabalean baizik. Hizkuntza ikasteko motibazioan eragiteak berebiziko garrantzia du, jakina, baina, horrekin batera, ezinbestekoa da euskara erabiltzeko argudioak ematea, hizkuntzen erabileran gertatzen diren egoerak kudeatzeko estrategia eskaintzea, hizkuntzen kudeaketan garatzen diren eredu onak zabaltzea, soziolinguistikari buruzko oinarritzko azalpenak gizarteratzea, hizkuntza

ezagutzetik erabiltzera dagoen jauzia egiten laguntzeko lantegiak antolatzea, lidergoa lantzea hizkuntzen normalizazioaren alorrean, eta abar. Sentsibilizazioak eta komunikazioak pisu nabarmena dute, beraz, esparru honetan”.